

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

door

F.Chris Bouter, MA, BAH

ISBN: 978-1-4092-9611-9

Copyright: 2009-- Institutio Scripturarum

Eerste Editie

<http://www.is888.nl>

INHOUD

Hoofdstuk	Pagina
<i>Korte Christologische Analyse</i>	7
Voor Wie is Christus Gestorven	7
Wie heeft Christus Gedood	9
De O.T. Offeranden	11
Het Altaar	14
<i>Christus' Absolute Godheid</i>	16
Het Tetragrammaton	17
God of god	18
Twee Jehovahs	22
Christus' Gelijkheid aan de Vader	23
Johannes 1:1	25
Openbaringen 3: 14	27
Eerstgeborene.	30
Christus als Mens	31
Redding door Werken?	32
Vernietiging of Pijniging	33

<i>Bijbels Symbolisme</i>	36
INLEIDING	37
De Cherubim Parallel	40
De Profetische Parallel	51
De Patriarchische Parallel	56
De Kleuren Parallel	62
De Slachtoffer Parallel	68
De Materialen Parallel	80
De Bedekking Parallel	90
SLOTWOORD	97
AANHANGSEL	102
BIBLIOGRAFIE	103

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Korte Christologische Analyse van het Kruislijden

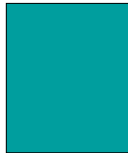
Drs. F.C.Bouter

*(een bewerking van aantekeningen door
wijken Huig Bouter)*

§ 1. Voor wie is Christus gestorven?

Voor= ten behoeve van *alle* mensen 1
Tim. 2: 3-4, 6; 2 Petr. 3: 9]
(Grieks=*huper*) [Zie en/of vgl. Ezech.
33:11; Joh. 3:15-16; 1 Joh. 2:2;]

Voor mij persoonlijk.
[Gal. 2:20, Gr *huper*]

Alleen voor (=in plaats
van Gr. = *anti*) alle ware
weder geboren gebvigen.
[Zie en/of vgl. Jes. 43:4;
Jer.31:3; Matt.15:13; Joh.
3: 3; Joh. 3:27; Joh. 6:44;
Rom. 8: 28-30; Ef.1: 4-6;
Hebr. 9:27,28; **en vooral**
Mt.20:28; Mark.10:45]

Voor het volk Israël. [Joh. 11:50-
51, Gr.*huper*]

Wanneer men teveel nadruk legt op de
alomvattendheid van het werk van Christus,

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

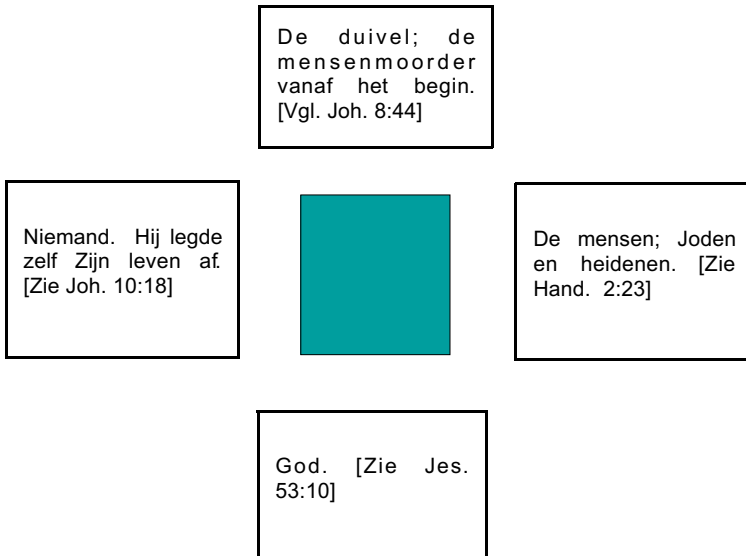
dan komt men bij de alverzoening terecht. Christus' werk is algenoegzaam, maar niet alverzoenend! Benadrukt men echter het plaatsvervangend werk van Christus te veel, dan komt men bij het (hyper)Calvinisme terecht en een éézijdige benadering van de uitverkiezing. Veel verwarring kan voorkomen worden wanneer men in alle eenvoud gewoon de diverse aspecten van Christus' werk naast elkaar laat bestaan. Door onwetendheid weten velen niet eens wat Gods Woord precies zegt.

Dat Christus ook voor het Joodse volk is gestorven, daarvan willen wij hier alleen zeggen dat op grond daarvan de Joden een geestelijk en nationaal herstel zullen beleven. In die tijd (het 1000 jarig vrederijk) zal de aarde vervuld zijn met de kennis van Gods heerlijkheid zoals de wateren de zee bedekken [Hab.2:14]. Gods beloften aan Abraham zijn onberouwelijk en we maken God tot leugenaar als we beweren dat deze beloften nu alleen voor een zogenaamd geestelijk Israël gelden.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

§ 2. Wie heeft Christus gedood?

Vanaf de tijd dat de christelijke kerk allerlei pretenties kreeg (na keizer Constantijn) zijn de Joden eenzijdig beschuldigd van de moord op Christus. Het Romeinse rijk heeft hier echter aan meegedaan in de corrupte persoon van Pilatus. En uiteindelijk moeten we allemaal de vinger naar onszelf wijzen.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Ik hing Hem daar! Door mijn zonden, fouten en tekortkomingen moest Hij dit verzoenend werk volbrengen . . .

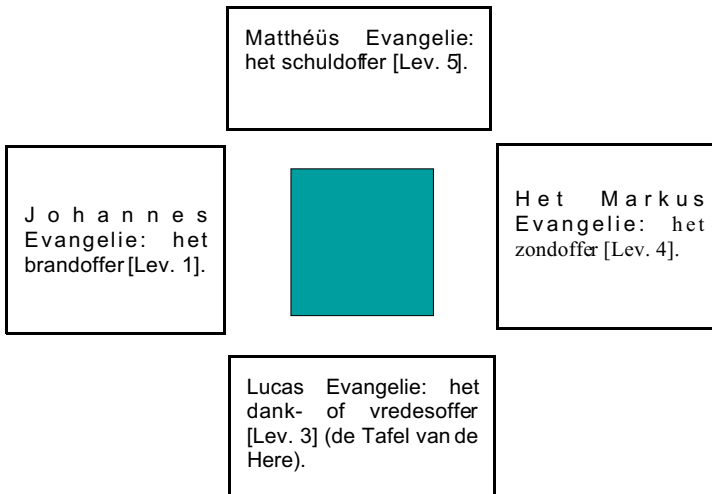
Dat Jezus Christus aan de ene kant gedood is en aan de andere kant Zelf Zijn leven aflegde is een voorbeeld van bijbelse waarheden die recht tegen onze menselijke en gebrekkige logica ingaan. Maar hoe kan het ook anders. Als zondeloze mens was Christus onsterfelijk. De dood had totaal geen macht over Hem, tenzij Hij Zichzelf vrijwillig overgaf aan die macht. Dat wij, heidenen en Joden, dan toch verantwoordelijk zijn, is een geestelijke en legale kwestie.

De duivel heeft de macht over de dood (Hebr. 2: 14; sommige vertalingen hebben 'had', maar het Grieks gebruikt het tegenwoordig deelwoord 'hebbende' en dat is moeilijk te vertalen, omdat het na de zinsnede 'opdat Hij teniet zou doen' komt. Het kan 'had' betekenen, maar ook 'die [nog] op dit moment de macht over de dood heeft'. Echter, de dood is verzwoegen door

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

victorie, evenals satan en zelfs evenals de zonde. Maar satan heeft nog een rol te spelen. Natuurlijk kan de duivel niets doen tenzij dat God het toelaat, zoals blijkt uit Job 1 en 2) en als zodanig vermoordde hij ook Christus. Uiteindelijk is het God Zelf die Christus doodde voor alle mensen en voor de gelovigen. Alle vier de aspecten zijn waar.

§ 3. De Offers op het Altaar

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

In de inleidende studie over bijbelse typen en symbolen kunt u meer lezen over deze vier offers en over het feit dat in de vier evangeliën deze vier offers uitgebeeld worden en vier verschillende aspecten tekenen van het lijden van Jezus Christus. Hier wil ik alleen zeggen dat het algenoegzaam (niet alverzoenend) werk van Christus uitgebeeld wordt door het schuldoffer en Zijn plaatsvervangend werk door het zondoffer. Dat is het verschil tussen het feit dat Christus ten behoeve van alle mensen is gestorven, maar alleen in plaats van degenen die waarlijk zouden geloven.

Hij heeft de gehele mensheid teruggekocht, die Hij eerst had geschapen, en op grond daarvan kan Hij zowel hun Redder als Rechter zijn. Volgens 2 Cor. 5: 21 heeft God Hem zelfs tot zonde gemaakt voor ons, alsof Hij de oorzaak van de zonde in ons is (die toch door onze eigen hoogmoed zijn bestaan heeft). En daarom zal de zonde ook eens uit de kosmos

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

genomen worden (zie Joh. 1:29) en zal er een nieuwe hemel en aarde zijn waarin 'gerechtigheid woont' (zie 2 Pet. 3: 13). In het duizendjarig rijk zal gerechtigheid **heersen**, maar in de eeuwigheid zal die **rust** vinden in de mensenharten.

Het kruiswoord 'Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?' komt alleen in Matthéüs en Markus voor, waar Christus het schuld- en zondoffer is. Een goed begrip van het verschil tussen deze twee offers, is een must om niet of in de alverzoening te verzinken, of in (hyper)Calvinisme. Beide aspecten zijn waar en noodzakelijk. Als schuldoffer is Christus ten behoeve van alle mensen gestorven. Allen kunnen tot de Vader komen op grond van dat werk. En als zondoffer heeft Hij alleen betaald voor de zonden van allen die zouden geloven in Zijn Persoon.

Als Hij had betaald voor alle zonden, dan zouden allen gered worden. Hij heeft alleen betaald voor de zonden van de

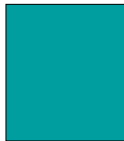
DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

waarlijk wedergeborenen. Als schuldoffer heeft Hij een claim op alle mensen en hebben allen ook de verantwoordelijkheid om Hem te erkennen. Anders maken zij God tot leugenaar (vgl. Joh. 3: 18-21; 1 Joh. 1: 10).

§ 4. Het Brandofferaltair als Beeld van de Dood van Christus

Aan de noordzijde werden de dieren geslacht [Lev. 1:11]. Spreekt zeer bijzonder van het lijden en sterven van Christus.

Op de grote verzoendag wachtte het volk in de voorhof op de terugkeer van de hogepriester uit de tabernakel of tempel. Al het volk keek dan naar het Westen. Dit spreekt van de wederkomst van de Messias [Lev. 16].

De oostzijde was de plaats van de as [Lev.1: 16]. Dit spreekt van het graf en van de opstanding van Christus.

In Ezech. 47:1 stromen wateren uit de zuidzijde van 't altaar. [Zie ook Zach. 14:8]. Dit spreekt van de uitstorting van de Heilige Geest [Zie Hand. 2; Joh.7:37-39].

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

De gehele offerdienst in het O.T. en de ceremoniële wetten die daarbij hoorden zijn een voorafschaduwing van het werk van Christus. Christus' kruislijden wordt afgebeeld op en in het altaar. Het altaar was vierkant. Alle vier de zijden waren dus even lang. Alle waarheden van Gods Woord zijn even belangrijk. We moeten de diverse aspecten niet overdrijven, uit zijn verband rukken of ontkennen.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

**De Leer
van de
(Absolute) Godheid
van
Christus**

contra de

Leer van de Jehovah Getuigen

© Institutio Scripturarum

[zie ook: <http://www.is888.nl>]

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Het Tetragrammaton: יהוה, Jehovah, Jahweh, of Jihweh?

De naam Jehovah is een vermenging van Gods naam JHWH en de klinkers van het Hebreeuwse woord voor Heer ('Adonai' [lett. 'mijne heren']: in de meeste gevallen als *plurale majestatis* {Latijn voor 'majesteitsmeervoud'}; maar hier toch niet helemaal toevallig als meervoudsvorm, evenals het woord voor God in de meervoudsvorm is ['Elohim' (lett. 'machten')]. Vgl. Gen.1:26: "Laten *wij* Adam ((d.i. 'mens', ev. 'mensen'; niet 'de mens', want Christus is '**de** mens' volgens Joh. 19:5 {ik geef toe dat de manier van uitleg achter deze gedachte aanvechtbaar is, maar niet de theologische idee erachter})) maken . . ."). De naam van God werd beschouwd als te heilig om uitgesproken te worden en men las 'Heer'. Het Hebreeuws bestaat uit medeklinkers en de klinkers werden erbij gedacht. Later werden ze onder en boven de woorden geplaatst in de vorm van kleine

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

streepjes en puntjes, omdat men ze dreigde te vergeten.

Men zou kunnen beargumenteren dat het woord oorspronkelijk "Jihweh" is geweest en dat betekent dan 'Hij zal zijn' (naar analogie van Gods naam in Ex. 3:14: 'Ik zal zijn die ik zijn zal'). Het vaak gebruikte Jahweh moet wel de zgn. hiphil vorm van het ww. h'w'h zijn en betekent dan 'Hij zal laten zijn', of 'Hij zal doen zijn'. In deze brochure zullen wij voor het gemak het woord Jehovah gebruiken.

God of god?

"Want in Hem woont de gehele volheid van de Godheid lichamelijk" (Kol. 2:9). Paulus zegt dit van Christus zoals Hij nu aan de rechterhand van God de Vader is gezeten. Het is dus zeer onlogisch en zelfs godslasterlijk om te redeneren dat Hij nu weer veranderd is in de aartsengel Michaël en dat Zijn (heilig) lichaam gewoon verdwenen is. (Volgens de leer van de Jehovah's getuigen is Christus namelijk een

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

verschijning van deze aartsengel). Let op dat er 'lichamelijk' staat. Er staat 'DE gehele VOLHEID van DE GODHEID' om geen twijfel te laten bestaan dat Christus echt GOD is en niet zomaar een god.

In Ps. 97:7 worden engelen (dus ook Michaël en Gabriël) 'goden' genoemd; in de Septuaginta (de eerste vertaling van de Hebreeuwse bijbel in het Grieks) vertaald als 'Zijn boodschappers', maar in Heb.1:6 als 'Gods boodschappers' (in de meeste moderne vertalingen 'engelen'). Engelen zijn een soort hogere dienstknechten volgens Heb. 1:7,14.

Christus is echter niet zo'n god, maar God volgens Rom. 9:5: ". . .de Christus naar het vlees, zijnde DE God [die] boven alles (ev. 'allen') [is], hoog geloofd . . .". Beide zinsneden staan in appositie en betreffen dus dezelfde persoon. Getuigen van Jehovah passen de tweede zinsnede toe op God de Vader en vertalen door ". . . uit welken Christus is naar het vlees. God die boven alles is, zij hoog geloofd . . .". Echter, als dit juist was, zou in het Grieks

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

net als in Ef. 1:3 hebben gestaan: "Hooggeloofd [is] (of [zij]) de God die boven alles is . ..". Let op dat in het tweede geval 'hooggeloofd' (anderen: 'gezegend') de duidelijke nadruk krijgt en aan het begin staat.

In Joh. 1:18 wordt eenzelfde constructie gebezigd (appositie): " . . . de unieke Zoon die in de boezem van de Vader is . . ." (lett. "de zijnde in de boezem"; ὁ ὄν) Ik vertaal met 'unieke zoon' i.p.v. 'eniggeboren', omdat μονογενής eigenlijk 'enigsoortig' betekent (van Gr. 'monos' *alleen* en 'genos' *soort*). In het Grieks zou 'eniggeboren' μονογεννητός hebben geluid. Een goede Franse vertaling heeft '*filis unique*'. Bij seculiere oudgriekse schrijvers werd deze bijbelse term ook wel voor 'enig kind' gebruikt. Dat deze term niet strikt genomen 'eniggeboren' kan betekenen, blijkt ook uit Heb. 11:17; waar het over Izaak gaat. Immers Abraham had al een oudere zoon, nl. Ismaël! Darby heeft hier dan ook weer '*filis unique*' in zijn Franse vertaling. Maar in zijn Engelse vertaling

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

durft hij kennelijk niet van de King James af te wijken en vertaalt hij met '*only-begotten*']. Tit. 2:13 zegt daarom ook: ". . . verwachtende de gelukzalige hoop en verschijning van de glorie van onze grote God en Redder Jezus Christus . . .". Het woordje 'en' wordt hier inclusief gebruikt en voegt dus 'God' en 'Redder' samen met 'onze'. Getuigen van Jehovah maken hier wederom een vals onderscheid tussen God de Vader en Christus. Maar het woordje 'en' wordt hier niet gebruikt op de manier zoals in 2 Pet. 1:2, waar de Persoon van God de Vader wordt onderscheiden van de Persoon van Christus. Dit volgt niet alleen uit het verschil van de plaats van 'onze' in beide gevallen, maar vooral omdat het over de verschijning van Christus gaat. Het zou duidelijk moeten zijn dat Christus en niet God de Vader terugkomt!

Het gebruik van de term 'God' (in het Grieks 'de God') komt ook in 1 Joh. 5:20 en Heb. 1:8 voor. Ook hier proberen getuigen van Jehovah de bedoeling te verdraaien. In alle gevallen trachten zij 'de God' op God de

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Vader te laten slaan. Maar in het eerste geval grijpt 'deze' ("Deze is DE Waarachtige God. . .") duidelijk direct terug op Christus. Bovendien wordt Christus hier "DE Waarachtige" genoemd, evenals God de Vader hier "DE Waarachtige" genoemd wordt. (Vgl. Joh.17:3). In het tweede geval hadden ze gelijk gehad als er in het Grieks had gestaan: "God IS uw troon". Maar er staat: "Uw troon, o God (lett. de God), . . .".

Twee Jehovahs!?

'En Jehovah sprak tot Satan: "Moge Jehovah u bestraffen, o Satan!" (Zach. 3:2).' Dit herinnert aan Ju. 9, waar Michaël hetzelfde zegt tegen Satan! Natuurlijk is de eerste Jehovah hier niet Michael, maar Christus voor Zijn vleeswording. De tweede Jehovah is natuurlijk God de Vader. Dit vers herinnert ons ook aan Ps.110:1: "De Heer zei tot mijn Heer. . .". Christus haalt dit vers aan in Lu.20:42 (waar Hij de vertaling van de Septuaginta bevestigt). De Farizeeën werden in de war gebracht door

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

dit vers, omdat de Messias—hoewel Hij de Zoon van David is—toch Davids Heer is! Net als de Farizeeën begrijpen de zogenaamde getuigen van Jehovah niet dat Christus als mens echt de afstammeling van David is 'naar het vlees'; niet een of andere aartsengel die in een mens veranderd is. Tussen haakjes, engelen hebben genoeg aan hun eigen gerechtigheid, zij kunnen niet ook nog eens aan mensen rechtvaardigheid verlenen. Bovendien staat er in Heb. 2:16 dat Christus niet engelen (c.q. gevallen engelen) helpt, maar het zaad van Abraham. Hoe kan dat nu gezegd worden als Christus van origine zelf een engel was!?

Dat er twee Jehovahs zijn, is ook duidelijk uit Gen. 16:11-13; waar de engel van Jehovah zelf ook Jehovah genoemd wordt!

Christus' Gelijkheid aan God de Vader

In Fil.2:6 staat:". . . in de vorm van God zijnde, heeft Hij het geen roof beschouwd om gelijk (lett. gelijke dingen, aspecten) aan

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

God te zijn . . ". Getuigen van Jehovah beschouwen het echter wel degelijk als roof als Christus niet zomaar een god is, maar God! Daarom staat er dan ook in Heb.1:6: "Laten al Gods engelen Hem aanbidden." Als God de Zoon heeft Christus dus recht op aanbedding. Een engel mag niet aanbeden worden volgens Op.22:8,9, dus ook niet de aartsengel Michaël! In Heb. 1:13 staat daarom ook: 'Tot wie van *de* engelen heeft Hij ooit gezegd: "Zit aan Mijn rechterhand?"' Er staat niet: 'Tot wie van *Zijn* engelen . . .'. Christus kan dus gewoonweg niet een engel zijn, ook niet de allereerste. Het verbaast ons dus ook niet dat er in Mat.28:19 geschreven staat: ". . . in (lett. 'tot') DE NAAM van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest . . .". Alle drie de Personen van de Godheid samen hebben dus één naam! Want er staat niet 'in de namen van'.

De Heilige Geest is dus ook God en niet zomaar een onpersoonlijke kracht van God. Lees aandachtig 2 Kor. 3:18 en vergelijk dat vers met 2 Kor. 3:6,17. Dat de

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Heilige Geest wel degelijk een Persoon is en niet zomaar een onpersoonlijke kracht van God, moge blijken uit het vers waar staat dat we de Heilige Geest niet moeten bedroeven (Ef. 4: 30). De Drie-eenheid is één God die uit drie Personen bestaat. God de Vader en God de Zoon en God de Heilige Geest zijn samen de éne God. Dit is een mysterie dat wij niet kunnen, niet hoeven en niet moeten proberen te begrijpen. Het is het geloof eenmaal overgeleverd aan de heiligen.

Joh. 1:1

In Joh.1:1 heeft de Heilige Geest niet het lidwoord gebruikt. Getuigen van Jehovah grijpen deze gelegenheid aan om te vertalen: ". . . en het woord was een god." Vaak wanneer het lidwoord niet wordt gebezigd, wordt het kwalitatieve karakter van een zelfstandig naamwoord benadrukt. Zo staat er in Lu.20:38: "Hij is niet God van doden, maar van levenden." Hier gaat het om het karakter van God, nl. God van

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

levenden. Getuigen van Jehovah vertalen hier door: "Hij is een **G**od niet van doden . . .". Waarom hier "een **G**od" en in Joh. 1:1 "een **g**od"!? Dit is zeer grillig en moet gedaan worden om de uitleg in hun straatje te laten passen. Evenals in Lu.20:38, moet daarom Joh.1:1 door "en het Woord was God" vertaald worden.

Bovendien is het zo dat in het oud Grieks het naamwoordelijk deel van het gezegde geen bepaald lidwoord heeft. Dat werd begrepen en mentaal aangevuld. Evenals het tweede deel van dit vers in het Grieks luidt als "*was bij **de** God*", zo moet het derde deel mentaal begrepen worden als "*en het Woord was **de** God*". Wat ook belangrijk is dat in het Grieks er eigenlijk staat "*en God was het Woord*". De nadruk valt dus op het woord "*God*", om geen twijfel te laten bestaan! Ook hier verraden de leden van het Wachttorengeselschap hun onwetendheid van oud Grieks.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Op. 3:14

De uitdrukking hier "het begin van Gods schepping", een titel van Christus, betekent niet dat Christus een begin had, maar dat Hij het begin (hier het best vertaald als *oorsprong*) werd van Gods schepping. Immers volgens Joh.1:3 is er NIETS (de meeste manuscripten hebben: geen enkel ding) buiten Hem om geworden dat geworden is. Hijzelf, als God, is dus niet *geworden*. Want als God de Zoon heeft Hij geen begin. Maar als de goddelijke Bouwmeester is Hij inderdaad het begin van Gods schepping.

Het woord voor 'begin' hier kan misschien het best vergeleken worden met het gebruik van hetzelfde woord door Christus, toen de Farizeeën Hem vroegen wie Hij dan wel was. Hij antwoordde: 'Geheel en al (lett. het begin) wat Ik jullie ook zeg (Joh.8:25).' Darby vertaalt hier met '*absolument*' in zijn Franse vertaling en met '*altogether*' in zijn Engelse vertaling. In een voetnoot legt hij uit: ' volgens het

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

principe en de universaliteit van wat Ik ben.' Zijn woorden presenteerden Hem zoals Hij was, omdat Hij geheel en al de waarheid sprak'.

Hier schijnt hetzelfde woord als in Joh.1:1 door: 'In het begin was het Woord . . .'. Dit 'begin' is de eeuwige staat van Christus als het Woord, voor de schepping en gaat dus oneindig verder terug dan het 'begin' van Gen.1:1.

Christus had hetzelfde conflict met de Farizeeën als christenen hebben met de getuigen van Jehovah. Beide groepen accepteren niet dat de Godheid van Christus absoluut gelijk is aan die van Zijn Vader. De reden dat men in Joh.8:59 probeerde Hem te doden, is dat Hij een titel voor Zichzelf gebruikte die normaal alleen van toepassing is op God, nl. 'Ik BEN' (ἐγώ εἰμι). (Vgl. Jes. 41:4; 43:13 אֲנִי הוֹדֵא 'Ik BEN' [lett. 'Ik hij']; in de Septuaginta vertaald door ἐγώ Κυριος ὁ Θεος, 'Ik Heer de God'. In dezelfde passage, vers 11, staat dat er buiten Jehovah geen Redder is. Echter op

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

vele plaatsen in het N.T. wordt Christus wel degelijk 'Redder' genoemd. Met een hoofdletter wel te verstaan).

Als zij alleen maar hadden geloofd dat Hij bedoelde dat Hij er al eerder in de tijd was dan Abraham, dan hadden zij Hem gewoon voor gek versleten, of Hem als een bezetene beschouwd. Dat deden ze eerder ook. Veel beter dan de Jehovah getuigen begrepen zij dat Hij Zichzelf absoluut aan God gelijk achtte.

In Joh. 10:30, waar Christus zegt dat Hij en de Vader één zijn (lett. één ding), begrijpen zij dit opnieuw en opnieuw proberen zij Hem te doden. Volgens de theologie van de getuigen van Jehovah zijn God en Christus niet één, maar twee! Echter volgens de goede en juiste bijbelse uitleg is hier geen sprake van tegenstrijdigheid met Deut.6:4: "Hoor, o Israël, Jehovah onze God is één (!) Jehovah." De Farizeeën begrepen Christus volledig op dit punt, maar de getuigen van Jehovah niet.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

'Eerstgeborene'

Het gebruik van het woord 'eerstgeborene' (πρωτοτοκος) kan gemakkelijk verkeerd begrepen worden. In Mat.1:25 gebruiken de meeste manuscripten het in verband met Jezus als Maria's eerstgeboren zoon. In Kol.1:18 wordt het woord gebruikt voor Christus als het begin en de eerstgeborene uit de doden (ziet u wel dat Zijn heilig lichaam niet verdwenen is en dat Hij niet opnieuw als bij toverslag in Michaël veranderde; Hij stond op uit de doden. Bovendien toonde Hij aan de discipelen dat een geest geen vlees en beenderen heeft [volgens Lu.24:39!]).

In Kol. 1: 15 wordt dit woord figuurlijk gebruikt: '. . . eerstgeborene van de gehele schepping . . .'. Hier betreft het niet een letterlijke, maar de figuurlijke zin van 'eerstgeborene met al de rechten die daaraan verbonden zijn'. Het volgende vers voegt dan ook de betekenis toe: "*Want* door

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Hem werden alle dingen geschapen. . .". Dat Hij ***alle*** dingen schiep sluit logischerwijze Zijn eigen Persoon uit. ***In Kol. 1:18 wijst de titel 'eerstgeborene' in de eerste plaats op het feit dat Hij opgewekt is uit de doden.*** Als zodanig is Hij ook de eerstgeborene van de hele Schepping, en zeker van de komende nieuwe hemel en aarde. Dit Griekse woord betekent niet dat Jezus de eerste engel is, maar is gewoon een eretitel: 'Prins met alle rechten van de voornaamste zoon.'

Christus als Mens

Uit 1 Tim.2:5 en 1 Joh.2:1 blijkt dat Christus ook mens is en onze advocaat is (is Hij de uwe wel?). In Joh.17:5 vraagt Hij als mens aan Zijn Vader om dezelfde heerlijkheid die Hij bezat toen Hij nog bij de Vader was (niet te verwarren met vers 22). Hij was immers een weinig minder dan de engelen geworden (Heb.2:7), dat wil zeggen als mens. Hij was en is ook God. God blijft God en *verandert* niet in een mens, maar

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

God nam wel de menselijke natuur *erbij*. Christus is één Persoon met twee naturen, de goddelijke en de menselijke.

Als zodanig is Hij nu gezeten aan de rechterhand van de majesteit in de hoge (Heb.1:3), aan de rechterhand van de troon van God (Heb.12:2). De eerste martelaar, Stefanus, zag Hem daar nog staan (Hand.7:56). Let op dat Hij hier 'de Zoon des mensen' (niet weer de aartsengel Michaël dus!) genoemd wordt.

Dat Christus nog steeds mens is en tot in alle eeuwigheid zal zijn, moge ook blijken uit Zach. 14:3,4. Hier staat duidelijk dat Zijn **voeten** bij Zijn wederkomst op de Olijfberg zullen staan en dat deze berg in tweeën zal splitsen.

Eeuwige Redding door het Werk van Christus of door Onze Eigen Werken?

De getuigen van Jehovah moeten maar zien dat zij door Armageddon heen komen. Daarom moeten zij nu zoveel mogelijk hun

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

beste beentje voor zetten en wel in eigen kracht. Het is niet toevallig dat wanneer men de absolute Godheid van Christus loochent; men ook Zijn werk op het kruis loochent, dat algenoegzaam is. Het gevolg is dat een ziel niet kan rusten in dat Werk. De apostel Paulus gaat zelfs zover dat hij zegt dat wanneer iemand, ja zelfs een engel uit de hemel, een evangelie brengt dat afwijkt van zijn door God geïnspireerde evangelie; die zij vervloekt (anathema) [Gal. 1:6-9]!

Vernietiging of Pijniging?

Deze God-mens, Christus Jezus, heeft ons ook gewaarschuwd voor de eeuwige hel (Mat.25:41; Mk.9:43-48). En om dit nog eens te bevestigen, wordt in Op.14:10,11 gewaarschuwd dat zij die het teken van het beest zullen aannemen gemarteld zullen worden en dat zij tot "in eeuwicheden van eeuwicheden dag noch nacht rust zullen hebben"! (Er is dus misschien een soort dag en nacht cyclus in de hel: de uitdrukking

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

'de buitenste duisternis' is in dat geval meer geestelijk dan letterlijk bedoeld; er is ten slotte sprake van de 'tweede dood' [eveneens meer geestelijk dan letterlijk, want de verdoemden hebben ook eeuwige, onsterfelijke lichamen]). Hoe kan dat nu als je vernietigd bent en er dus gewoonweg niet meer bent? Zoals niet alleen de getuigen van Jehovah beweren, maar ook de zevende dags adventisten (de laatsten beweren dat na vele jaren van pijniging de verdoemden vernietigd zullen worden). Van de duivel, het beest en de valse profeet (de antichrist dus) wordt zelfs gezegd dat ze dag en nacht gemarteld zullen worden tot "in eeuwigheden van eeuwigheden" (Op.20:10). Er is dus gradatie van pijniging en straf. Christus zegt ook ergens dat zij die de wil van de meester niet geweten hebben, met weinig slagen geslagen zullen worden en dat zij die die wil wel hebben geweten met vele slagen geslagen zullen worden.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Het is mijn gebed dat God deze brochure kan gebruiken om de harten van enkele ongelovigen te openen en om hen die al het juiste geloof hebben, hierin te bevestigen. Moge u met mij Christus aanroepen zoals Thomas dat deed: "Mijn Heer en mijn God!" Maar dan in de diepste betekenis. Amen.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

**Cristus zoals Afgebeeld in de Vier
Evangelien**

in Verband

met Oudtestamentische Parallelen

of

Een Korte Inleiding in

Bijbelse Typen en Symbolen

door

Drs. F.C. Bouter

© Institutio Scripturarum

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

[Zie: <http://www.is888.nl>]

INLEIDING

Voor de ergste critici schijnen de vier evangeliën tegenstrijdige verslagen die, vanwege hun verschillen, ons totaal geen absolute zekerheid verschaffen over de Persoon van Christus. Echter, vele van deze zogenaamde tegenstrijdigheden zijn afhankelijk van hun eigen criteria, van de bril waardoor zij tegen de bijbel aankijken. Wanneer deze criteria ontkracht worden, verdwijnen de tegenstrijdigheden. Eén hiervan is de chronologie. Er is veel drukte gemaakt over het harmoniseren van de evangeliën en veel kritiek is tegen sommige evangeliën geuit vanwege zogenaamde tegenstrijdigheden. Maar de schrijvers van de evangeliën zijn in de eerste plaats niet zozeer geïnteresseerd in de chronologie van het leven van Christus. Matthéüs, bijvoorbeeld, verzamelt veel van de toespraken van de Heer en geeft ze weer in

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

de Bergrede; terwijl Lucas vaak de aanleiding en de omstandigheden geeft van deze toespraken.

Dit heeft allemaal een bedoeling. Maar door onze eigen criteria te verzinnen, krijgen wij geen oog voor het ontwerp van de geïnspireerde geschriften. Echter, de gelovige die getrouw zoekt naar wat God te zeggen heeft, zal dieper graven en veel verder gaan dan het maken van oppervlakkige observaties. Want net als de astronoom uit ervaring weet dat er nog veel meer sterren te ontdekken zijn, groter in heerlijkheid en schoonheid, weet de trouwe bijbellezer dat God altijd meer te zeggen heeft.

In deze studie komen een paar opmerkelijke verbanden aan bod tussen de vier evangeliën, als afbeeldingen van Christus en verschillende oud-testamentische beelden. Irenaeus haalde een van deze verbanden aan in zijn verdediging van de canon. Er moeten vier evangeliën zijn beweerde hij, omdat het nummer vier een heilige betekenis heeft. Zo

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

zijn er vier winden en vier gezichten van de Cherubim in Ezechiël en Openbaring, namelijk de leeuw, het kalf, de mens en de arend.¹

Wat betreft de betekenis van het nummer vier, het is interessant te zien dat de bijbel spreekt van de 'vier hoeken van de aarde' (Op. 7:1). Zo schijnen ook de vier hoeken van het laken in het visioen van Petrus (Hand. 10:11) te duiden op de *universele* aanname van de heidenen van over de gehele wereld (onreine dieren); naast de Joden vanouds (reine dieren). En zo spreken de vier horens van het brandofferaltaar van de effectieve kracht van het offer naar alle richtingen.

Van de geografische richting naar de etnografische dimensie is maar een kleine metaforische stap. Lucas, een beschaafde Griek, schrijft aan een beschaafde Griek. Matthéüs, zelf een Jood, schrijft voor Joden

---

¹. Henry Chadwick, *The Early Church* (New York: Penguin Books, 1983), p. 43.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

en doet een beroep op hen door middel van verschillende, belangrijke, oude Joodse begrippen. Marcus schijnt een beroep te doen op de gedisciplineerde Romeinse soldaat die houdt van onmiddellijke actie in dienst van het keizerrijk. En Johannes wekt de diepste mystieke gevoelens op in religieuze mensen overal. En op deze manier bundelen de geïnspireerde geschriften hun respectievelijke karakters om een universeel beroep te doen op de gehele wereld.

De Cherubim Parallel

Volgens Irenaeus symboliseren de vier gezichten van de Cherub vier aspecten van de Persoon van Christus en Zijn Werk. De leeuw spreekt van Zijn majesteit, het kalf van Zijn priesterschap, de mens van Zijn vleeswording en de arend is een beeld van de Heilige Geest die over de Kerk vliegt. Hij stelde dat ieder evangelie één van deze aspecten naar voren brengt en zo verbond hij de vier gezichten van de Cherub met een

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

bepaald evangelie. Het evangelie naar Johannes dat met de Godheid en vleeswording van Christus begint, wordt voorgesteld door de leeuw; zo beweerde hij. Lucas die met het offer van Zacharias begint en met zijn priesterschap, wordt voorgesteld door het kalf. Matthéüs die met de genealogie van Christus begint, wordt voorgesteld door de man en Marcus door de arend, want zijn verslag begint met een aankondiging van de geest der profetie—een aanhaling uit Jesaja.² Dit is niet de gebruikelijke volgorde die uiteindelijk in het westen tot stand kwam. De volgorde werd als volgt veranderd: Johannes werd beschouwd als weergegeven te worden door de arend, Matthéüs door de mens, Lucas door het kalf en Marcus door de leeuw.³ Een zekere Lange verwisselde de

---

². F.W. Grant, *The Numerical Bible, Matthew to John*, (Neptune: Loizeaux Brothers, 1974), p. 16.

³. Idem, p. 17.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

positie van de mens en het kalf in deze volgorde.⁴

Vele critici hebben afgegeven op het leggen van zulke verbanden alsof het maar fantasie zou zijn. En vooral vandaag de dag, wanneer zoveel moderne denkers geen unieke bron van Inspiratie achter zowel het Nieuwe als Oude Testament zien, zal men wel denken dat dit Christelijke hersenspinsels zijn die op oude Joodse symbolen gelegd worden. Echter, wij zullen proberen om aan te tonen dat dit soort uitleg niet alleen een zekere logica bezit, maar dat ze van boven ingegeven is door de Heilige Geest als de Redacteur; zozeer dat zelfs de schrijvers van de evangeliën zichzelf niet altijd bewust waren van alles dat zij schreven. Net als David niet de beschrijving van de dood van de Heer heeft kunnen begrijpen in Psalm 22.

Maar ze moeten een bewust doel hebben gehad in hun geschriften. Bellett

---

⁴. Ibid.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

vergelijkt dit met historici, of biografen, die het ondernemen om het leven van een beroemdheid te beschrijven vanuit een bepaalde gezichtshoek.⁵ Zo kan één auteur over Napoleon schrijven als een militair genie, een ander over hem als staatsman en weer een ander over hem als minnaar of weer een ander over hem als geleerde.

Wat betreft de vier evangeliën blijkt het dat de volgorde van de vier gezichten van de Cherubs in Openbaring 4 correspondeert met de volgorde waarin we ze in het N.T. hebben en op zo'n manier hebben we de sleutel om ieder evangelie te interpreteren.⁶

5

J.G. Bellett, *The Evangelists* (Oak Park, Ill.: Bible Truth Publishers, [g.d.]), p. 3.

6

Walter Scott, *Bible Handbook, New Testament* (Charlotte, N.C.: Books for Christians, 1977, p. 109. Ik wijs u er hier op dat in Op. 4 de cherubs zes vleugels hebben, evenals de serafs in Jes. 6. In Ez. 1 hebben ze vier vleugels.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

In deze volgorde spreekt de leeuw van majesteit en verwijst naar de 'Leeuw van Juda' (Op. 5:5), die wij in Matthéüs vereerd zien als de pas geboren Koning die goud, wierook en mirre ontving. Het kalf verwijst naar Hem die de gestalte van een slaaf aannam (Fil. 2:7) en zo zien wij Hem 'voortploegen' in Marcus, zozeer dat het gezegd werd: ". . . en zij hadden zelfs geen tijd om te eten", (Mark. 6:31). De man spreekt van Hem die geboren was uit een vrouw, geboren onder de wet (Gal.4:4) en van Wie gezegd werd door de engel Gabriël: ". . . de Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen: daarom zal ook dat Heilige dat geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden . . . (Luk.1:35)". En tenslotte spreekt de arend die in zijn verheven vlucht hoog boven de aarde vliegt van Christus als God de Zoon, van Hem die in de schoot van de Vader is (Joh.1:18), van Hem die zich niet toevertrouwde aan hen, "omdat Hij allen kende; en omdat Hij niet nodig had dat iemand van de mens

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

getuigde, want hij wist zelf wat in de mens was . . . (Joh. 2:24, 25)". Dat deze relatie tussen evangelie en symbool werkelijk bestaat wordt keer op keer bevestigd⁷, zozeer dat het als een gouden draad door het weefsel van een evangelie loopt.

Bijvoorbeeld Matthéüs, wiens thema Christus als de Koning-Messias is, haalt het O.T. zesendertig maal aan, meer dan welke twee van de andere evangeliën ook bij elkaar. Alleen Matthéüs noemt de naam Emmanuel⁸, een verwijzing naar de profetie van Jesaja over de maagd die een Zoon zou

---

7

De meeste voorbeelden zijn genomen uit W. Scott, op. cit., pp. 111 ff.

8

Van het Hebreeuws עִמָּנוּאֵל [im-mah-noe-eel], d.i. 'God met ons'.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

baren.⁹ De genealogie die daar gegeven wordt bewijst het recht van Christus op de troon, want Hij is de Zoon van David, de Koning (Mt. 1:6). Want, hoewel geboren uit Maria, wordt Hij hier gezien als de legitieme zoon van Jozef; omdat Jozef zijn verloofde niet verstootte en haar kind als het zijne erkende. Matthéüs gebruikt de term 'koninkrijk der hemelen' tweeëndertig maal. En het was precies dit dat de Joden verwachtten. Alleen Matthéüs vermeldt de titel 'Zoon van David' in de passage waar Christus Jeruzalem binnengaat.

---

⁹.

עלמה [al-mah] (Jes. 7:14) heeft duidelijk de bijbetekenis van *maagd*, zoals blijkt uit het gebruik van dit woord in bijv. Gen. 24, Spr. 30:19 en elders. Anders had de profeet toch geen teken kunnen voorspellen! Het kan het beste vertaald worden door 'huwbare, jonge vrouw'. De Griekse Septuaginta heeft παρθενος [par-te-nos], בתולה; 'maagd,') wat wel waar is; echter even als het ongepast zou zijn om Rebekka in haar gezicht een 'maagd' te noemen, zo ook hier.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Marcus laat terecht een verwijzing naar afstamming weg, want zijn onderwerp is de *dienst* van Christus. Het Griekse woord voor *onmiddellijk (terstond)* komt hier ongeveer veertig keer voor. Christus verspilde geen tijd. Als de dienstknecht gehoorzaamt Christus God de Vader en weet niet van 'die tijd of dat uur' (Mk. 13:32). Een dienstknecht werkt ijverig en bijna zonder ophouden en maakt geen misbruik van zijn vrijheid, opdat zijn meester niet plotseling komt en hem slapend aantreft (Mk. 13:36). In Marcus zegt Christus niet dat Hij de macht op aarde heeft om twaalf legioenen engelen op te roepen en maakt Hij geen aanspraak op de macht in de hemel. In dit evangelie wordt Hij geen Meester genoemd en spreekt Hij God niet aan als Vader, behalve in de pijnlijke ervaring van Gethsémané.

Lucas, die Christus als de Zoon des mensen beschrijft, het zaad van de vrouw, geeft de genealogie van Zijn moeder (Jozef is de schoonzoon van Heli) en voert Zijn geboorte helemaal terug tot Adam, 'zoon

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

van God' (Lu. 3:38). En op deze manier onderstreept hij het 'Vaderschap' van de Schepper over alle mensen. In harmonie hiermee verlegt Lucas de aanhaling uit Jesaja 40 en besluit hij met de zinsnede "en alle vlees zal de redding van God zien".

Matthéüs ging maar zover genoeg om de Joden te herinneren aan Degene die Zijn volk zou verlossen van hun zonden (Mt. 1:21; verg. Ps. 130:4-8). Bij het zenden van de twaalf apostelen wordt het bevel "Ga niet in de weg van de Heidenen en ga geen stad van de Samaritanen binnen", weggelaten. Alleen Lucas geeft de geschiedenis van de barmhartige Samaritaan, die laat zien dat alle mensen naasten van elkaar zijn. De gelijkenissen van het verloren schaap, de penning en de geschiedenis van de verloren zoon worden alleen hier gegeven. Dit alles toont Christus als de unieke Mens die met de gehele mensheid begaan is. "Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te behouden" (Lu. 19:10). Christus is waarlijk de Zoon des

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

mensen! (In het Grieks betekent het woord voor 'mens' hier de mens in het algemeen).

Johannes legt de meeste nadruk op de Godheid van Christus. Iemand heeft dit evangelie wel een goddelijk foto-album van Christus genoemd, want ieder hoofdstuk toont weer een ander facet van de Persoon van Christus.¹⁰ Hoe meer men in dit evangelie leest, des te meer ziet men dat voor Christus het inderdaad geen roof was om God gelijk te zijn (Fil.2:6).¹¹ Alles in dit evangelie openbaart het bovennatuurlijke

---

10

Bij voorbeeld (naar volgorde) Zoon van God, Zoon des mensen, de grote Leraar, de grote Zielenwinner, de grote Genezer, het Brood des Levens, enz. Inderdaad, hoewel Johannes zeer eenvoudig Grieks schrijft, zijn de woorden die hij bezigt zeer diep van betekenis!

11

Het Griekse woord voor *gelijk* hier is onzijdig meervoud, dus eigenlijk met de betekenis van *gelijke dingen* (ἰσα θεῶ, [ie-sa thè-ooj]): *gelijke dingen aan/met God* {de dativus, derde naamval van associatie}; op deze manier wordt zijn almacht, eeuwig zijn, enz. aan God de Vader gelijk gesteld.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

karakter van Christus. Hij wordt voorgesteld als alles voor de gelovige, nl. als de Weg, de Waarheid, het Leven, de Opstanding, het Woord, en ga zo maar door. Alleen in dit evangelie wordt de scène van Gethsémané weggelaten. Maar toen men kwam om hem daar te arresteren, is het alleen Johannes die vertelt dat een hele legerafdeling achterover viel toen Hij alleen maar '**Ik ben** (het)' zei. Zozeer werden ze overweldigd door plotselinge goddelijke kracht (Joh. 18:6). En het is hier dat tot Pilatus wordt gezegd dat hij geen macht zou kunnen hebben tegen Hem, indien het hem niet van boven gegeven zou zijn (Joh. 19:11).

Deze enkele voorbeelden zijn voldoende om aan te tonen dat zowel dat wat gezegd wordt en dat wat niet gezegd wordt (door de Grote Redacteur, de Heilige Geest, die Zelf alleen het werk van de vier geïnspireerde schrijvers kon overzien) bijdraagt aan de grootsheid van dit vierstemmig koor dat de lof voor de Persoon van Christus de wereld inzingt.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

De Profetische Paralleel

Evenals de viervoudige dienst van Christus gesymboliseerd werd door de cherubs, zo lieten ook de profeten een viervoudig getuigenis na dat *precies* overeenkomt met de vier evangeliën.

'Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat ik aan David een rechtvaardige SPRUIT zal verwekken; Die zal *Koning* zijnde regeren, en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde'.¹²

'. . . , want ziet, ik zal Mijn *Knecht*, de SPRUITE, doen komen'.¹³

'. . . , Ziet een *Man*, Wiens naam is SPRUITE, Die zal uit Zijn plaats

---

¹². Jer. 23:5.

¹³. Zach. 3:8.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

spruiten, en Hij zal des Heeren tempel bouwen'.¹⁴

De drie profetieën over de Spruit (niemand anders dan de Heere Jezus Zelf) komen overeen met de respectievelijke thema's van de drie synoptische evangeliën. Er is geen Spruit-profetie die overeenkomt met het karakter van het evangelie naar Johannes. Dat moet zijn omdat in de synoptische evangeliën Christus' drievoudige dienst als *mens* wordt uitgebeeld.. Er is echter een profetische tekst die wonderbaarlijk correspondeert met de thema's van het evangelie naar Johannes.

"Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt zijn naam Wonderlijk, Raad,

---

¹⁴. Zach. 6:12.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vredevorst".¹⁵

Johannes schrijft met de nadruk op het eeuwige Zoonschap van Christus en op Zijn Godheid. Er moet op gewezen worden hoe exact de inspiratie is van de Heilige Schrift hierin dat zij onderscheid maakt tussen het *geboren* worden van Christus als Mens, maar het *gegeven* worden van Hem als de Zoon.¹⁶ Hij was de Zoon van God vanaf alle eeuwigheid, uniek¹⁷ en altijd in de schoot

---

15

Jes. 9:5 (Passende woorden worden schuin weergegeven voor de nadruk).

16

Vergelijk de woorden van Paulus “. . . en heeft hem als hoofd boven alles *gegeven* aan de gemeente”. ‘Als’ is een accuratere vertaling dan ‘om te zijn’.

17

‘Uniek’, of ‘enig in zijn soort’ is de juiste vertaling van het Griekse woord dat als ‘eniggeboren’ wordt vertaald.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

van de Vader. Hij *werd* niet de Zoon, alsof Hij slechts geboren werd door de Heilige Geest. Hij **IS** de Zoon. Daarom was het zeer nauwkeurig van Jesaja om het werkwoord 'geven' te gebruiken. Er is daarom zeer veel te zeggen voor de term 'woordelijke inspiratie'! De andere titels van dit vers kunnen allemaal gevonden worden in dit evangelie.

Een kind is geboren—"Het Woord werd vlees"
(Joh. 1:14);

Een Zoon is gegeven —"En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen (lett. 'heeft het niet aangepakt') . . ." (Joh. 1:5);

De heerschappij is —"Maar zo velen Hem aangenomen hebben, hun gaf Hij het recht kinderen van God te worden . . ." (Joh. 1:12);
op Zijn schouder — ". . . zoals Gij hem macht gegeven hebt over alle vlees"(Joh. 17:12)

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

- En men noemt Hem wonderlijk. – “Hierin is toch iets wonderlijks, dat gij niet weet vanwaar Hij is, en toch heeft Hij mijn ogen geopend.” (Joh. 9:30b; vgl. Mk. 7:37, 12:11, Lu. 4:36).
- Raad – Door alle evangeliën heen geeft Christus het beste advies. Christus zei: “Gij noemt Mij Meester en Heer; en gij zegt het terecht, want Ik ben het.” (Joh. 13:13; vgl. Mt. 23:8 waar Hij zegt dat wij ons niet rabbi of meester moeten laten noemen, noch iemand onze vader moeten noemen, omdat God de Vader dat allemaal van ons is);
- Sterke God – Thomas zie, “mijn Heer en mijn God”, (Joh. 20:28);

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

- Vader der Eeuwigheid – Als de Schepper is Christus de Vader van alle mensen en heeft Hij de macht om hun eeuwig leven te geven (vgl. Joh. 1:3,10; 3:36);
- Vredevorst – “Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u; niet als de wereld geeft, geef ik u. Uw hart worde niet ontroerd en zij niet versaagd” (Joh.14:27; vgl. 1 Joh. 4:18).

Deze titels worden vanzelfsprekend ook waargemaakt in de andere evangeliën, maar in het vierde bij uitstek, vanwege de Godheid van Christus die in de schoot van de Vader woont.

De Patriarchische Parallel

In de brief aan de Hebreëën wordt Melchizedek afgebeeld als een type van Christus als de hogepriester (hfd. 7). Zo

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

hebben ook veel bijbeluitleggers¹⁸ in andere oudtestamentische personen typen van Christus gezien die alle hun speciale kenmerk hebben. In verband met de vier evangeliën hoeven we alleen maar Abraham, Izaäk, Jakob en Jozef te noemen.

We zien Jozef als de geliefde zoon in alle rust in de tent van zijn vader. Echter toen hij naar zijn broers gestuurd werd, begonnen zijn problemen en eindigde hij in Egypte. Zo verliet Christus de hemel en spoedig na Zijn vleeswording moesten Zijn ouders naar Egypte vluchten om aan Herodes te ontkomen. Christus kwam in het midden van Zijn volk, de Joden, maar zij verwierpen Hem. Daarom werd het Koninkrijk der Hemelen een verborgen koninkrijk dat we in de Kerk vinden (Mt.16:18). De veelkleurige rok van Jozef werd verscheurd en met bloed besmeerd; en zo werd Christus gekruisigd door Zijn eigen volk. Na

---

1 8. C. Knapp, *Joseph A Fruitful Bough* (Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, Inc., [g.d.]; J.G. Bellett, *The Patriarchs* (Oak Park, Ill.: Bible Truth Publishers, [g.d.]), p. 238.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

veel lijden werd Jozef door Farao tot koning over heel Egypte gemaakt. "Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en hem de naam verleend, die boven alle naam is . . ." (Fil. 2.9). In de Bergrede handelt Christus als een koning die zijn eigen constitutie geeft. Na Zijn opstanding uit de doden zei Hij: "Mij is alle macht in hemel en op aarde gegeven". Is Christus niet de ware Jozef die weerstand biedt aan de verleiding van de wereld om Hem koning te maken (Joh. 6)? En evenals de verleidster zich tegen Jozef keerde toen hij haar had terechtgewezen, zo keerden de Joden zich tegen Christus. Zoals het leven van Jozef een uitzonderlijk type is van koningschap, zo toont Matthéüs Christus' rechten op de troon van David. Hoewel er veel meer over Jozef en zijn voorouders te zeggen valt, zullen wij de vergelijking kort houden, omdat wij dit essay beknopt willen houden.

Jakob kan als een type van Christus gezien worden die voor Zijn geliefde, de Kerk, *dient*. Jakob leed veel, vaak door zijn

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

eigen schuld, maar Christus deed alles voor ons.

Izaak is een duidelijk beeld van Christus als man en bruidegom van de Kerk. Izaak woonde in het land. Hij was altijd bij zijn vader en woonde in een tent zoals een ware pelgrim betaamt. Dit is typisch een beeld van het pelgrimskarakter van Christus en van Zijn hemelse interesses. In Lucas lezen we dat Christus zegt: "Waarom hebt gij naar Mij gezocht? Wist gij niet dat Ik moet zijn in de dingen van Mijn Vader?" (Lu. 2:49).

En Abraham is natuurlijk bij uitstek de man van het geloof. In Johannes, het evangelie voor de getrouwe gelovige, komt het werkwoord 'geloven' ongeveer honderd maal voor. Christus zegt daar: "Abraham, uw vader, verheugde zich er op, dat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft [die] gezien en zich verblijd" (Joh. 8:56). Uit Hebréeën (11:10) weten wij dat hij een stad verwachtte die fundamenten heeft en waarvan God Zelf de maker en bouwmeester is. Deze man van buitengewoon groot geloof wist

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

ontzettend veel en genoot veel openbaring, veel meer dan het boek Genesis beschrijft, zoals uit deze twee nieuwtestamentische passages blijkt.

Verwondert het ons dan dat Christus de passage van de brandende braamstruik aanhaalt?

“Maar wat de doden betreft, dat zij opgewekt worden, hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, in [de geschiedenis van] het doornbos, hoe God tot hem sprak en zei: ‘Ik ben de God van Abraham en de God van Izaäk en de God van Jakob’? Hij is niet de God van doden, maar van levenden. Gij dwaalt dan zeer.” (Mk. 12:26, 27).

Het schijnt dat mensen in het N.T. ook de eigenschappen van Christus kunnen tentoonspreiden. Het is heel frappant dat Jozef van Arimathea in Matthéüs een *rijk* man (beter 'mens' [ἄνθρωπος an-thro-pos])

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

wordt genoemd (27:57); in Marcus een *eerbaar* raadsman, wat zijn beroepsijver aanduidt (15:43); in Lucas een goed en rechtvaardig *man* (ἀνὴρ [a-nèr] duidt zijn mannelijkheid aan) (23:50); en in Johannes is het enige dat vermeld wordt dat hij in het geheim een discipel van Jezus was en dat geeft zijn status als gelovige aan (19:38). Dit alles leert ons duidelijk dat wij, omdat we christenen zijn, beelden van Christus moeten zijn die Zijn Naam eer aan doen! (Wat betreft het rijk zijn van deze Jozef, dat moeten we vooral geestelijk nemen! Ik ben bang dat vele Christenen in het westen van vandaag gecorrumpeerd zijn door het heersende materialisme. Deze decadentie moet ook de reden zijn achter de opgeblazen leegheid van de gelovigen in Laodicea, de laatste gemeente die in Openbaring 3 wordt genoemd. Dit is zeker profetisch en is van toepassing op ons vandaag!) Tussen haakjes, het O.T. voorspelde dat de Messias bij de rijke zou zijn in Zijn dood (Jes.53:9). Jezus werd gelegd in het graf van deze rijke Jozef, die

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

het voor zichzelf uit de rotswand had laten houwen.

De Kleuren Parallel

In Matthéüs lezen we dat de soldaten van Pilatus Christus een *scharlaken* mantel aandoen (27:28); in Marcus is het een *purperen* mantel (15:17); in Lucas doen de soldaten van Herodes Hem een *schitterende* mantel aan (23:10) en in Johannes is er weer sprake van *purper* (19:2). Dit lijkt een tegenstrijdigheid, tenzij dat de alternatieve lezing in Matthéüs, die ook van 'purper' spreekt, de juiste is. Maar dat schijnt niet de juiste lezing te zijn, daar de meeste manuscripten 'scharlaken' lezen. De oplossing zou kunnen zijn dat de soldaten van Pilatus een soort mantel hadden die beide uit scharlaken en purper bestond; zoals de vrouw in Openbaring 17 draagt.

S. Ridout houdt het voor mogelijk dat de soldaten verschillende mantels hadden, "om al hun spot uit te gieten, evenals ook

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Herodes Hem kleedde in een schitterende mantel". Sommige bijbeluitleggers¹⁹ hebben Gods hand in de verschillende verslagen gezien en hebben een verband gelegd met de ingang van de tabernakel. Die was gemaakt van fijn linnen met de kleuren blauw, purper en scharlaken erop (Ex. 26: 27, 36). Christus wordt ook voorgesteld door deze deur, of voorhang. Hier als de *toegang* tot God. Hoe betekenisvol is het dat toen Christus stierf de voorhang naar het heilige der heiligen op een bovennatuurlijke wijze gescheurd werd van boven naar beneden (Mat. 27:41). Dit wijst erop dat we nu de toegang tot God kunnen hebben zonder het bloedvergieten van dieren, die alleen maar typen waren van het

---

19

Bijv. Henry W. Soltau, *The Tabernacle* (Harrisburg, Pa.: Christian Publications, Inc., 1965), pp. 5 ff; S. Ridout, *Lectures on the Tabernacle* (New York: Loizeaux Brothers, 1973), pp. 40 ff.; E.C. Pressland, *Foreshadows* (Hong Kong: Christian Book Room, [g.d.], pp. 4, 5.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

algenoegzame offer van Christus! (Vgl. Hebr. 10:19-22).

Bijbeluitleggers zijn het erover eens dat *blauw* in verband staat met Johannes, want het herinnert aan de hemel en daarom is het typerend voor de Goddelijkheid van Christus. Sommigen verbinden *wit* met Marcus en anderen met Lucas. Maar als deze vier kleuren, net als de cherubs, echt als specifieke beelden van de Persoon en het Werk van Christus moeten worden beschouwd, dan wordt wit het beste met Lucas verbonden. Want fijn wit linnen is een beeld van de rechtvaardige daden van de gelovigen (Op. 19:8). En het is in Lucas dat we Hem als de perfecte en rechtvaardige Mens vinden. In Lucas (1:35) wordt Hij "dat Heilige" genoemd. Maar anderen beweren dat wit spreekt van de *daden* die rechtvaardig zijn en passen het toe op Marcus.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Een vergelijkbaar conflict bestaat over de kleuren *scharlaken* en *purper*.²⁰ Sommigen passen scharlaken toe op Matthéüs, omdat het een embleem van koninklijkheid is. Anderen passen het toe op Marcus, omdat het wijst op nederigheid en omdat de kleur wordt vervaardigd dankzij de dood van duizenden kleine insecten. En wat purper betreft, de één beweert dat het een koninklijke kleur is en verbindt het met Matthéüs en de ander zegt dat het een wereldlijke kleur is en verbindt het met Lucas, het evangelie voor de beschaafde mens. Echter, laten wij het op Matthéüs houden, waar staat dat de soldaten Hem een *scharlaken* mantel aandeden en Hem uitlachten als de Koning der Joden.

Purper spreekt ook van koninklijke waardigheid (zie Richt. 8:26). Echter,

---

20

Deze kleuren werden vervaardigd van de verfstof van wormen, weekdieren, van de eitjes van de schildluis of iets dergelijks. Deze verfstoffen konden roodkleurig zijn of blauw en zo maakte men rood of blauw purper.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

wanneer we denken aan *roodpurper* en aan de wijze waarop de verfstof geproduceerd werd, dan zien we het duidelijk als een symbool van het bloed en het grote lijden van Christus. Zo duidt de purperen mantel in Marcus zowel op Zijn *lijden* (" . . . en zij vlochten een doornenkroon en zetten die op Zijn hoofd . . . en zij sloegen op Zijn hoofd met een rietstok", Mar. 15: 17, 19) als op Zijn *verheerlijking* ("Zo dan, nadat de Here tot hen had gesproken, werd Hij opgenomen in de hemel en zat Hij aan de rechterhand van God (16:19)").

Zo is de Persoon van Christus en zo is Zijn Werk, evenals de voorhang van de tabernakel, een geheel van aspecten die onderling samenhangen. En in de evangeliën worden ze extra benadrukt, ieder apart voor onze lering. Want wie zou Zijn Persoon hebben kunnen doorgronden of analyseren? Wie zou de draden kunnen hebben nagaan, indien de Heilige Geest ze niet op een viervoudige wijze had geopenbaard!

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

“O diepte van rijkdom, zowel van de wijsheid als van de kennis van God! Hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn oordelen en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen!”²¹

“Maar God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest; want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten van God.”²²

“Want wie heeft de zin van de Here gekend? Of wie is zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem vergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen.”²³

---

²¹. Rom. 11: 33.

²². 1 Kor. 2: 10.

²³. Rom. 11: 34-36.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

De Slachtoffer Paralleel

Hoewel de paar oudtestamentische parallellen die wij zojuist bestudeerd hebben mooi zijn om te bezien, zijn zij slechts de *zichtbare* schoonheid van Christus. Als onze aandacht eenmaal gevestigd is op Zijn meest in het oog springende karaktertrekken, moet onze interesse niet afnemen, maar—integendeel—toenemen om Zijn *onzichtbare* kwaliteiten te vinden.

In dit verband is het goed om een apologetische opmerking te maken ter verdediging van het symbolisme of de typologie. De brief aan de Hebreëen getuigt, evenals andere schrift-plaatsen—maar deze brief in het bijzonder—van het feit dat het materiële een schaduw is van het geestelijke.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

“Want omdat de wet een *schaduw* heeft van de toekomstige dingen, niet het beeld van de dingen zelf . . . .”²⁴

“Want Christus is niet ingegaan in het met handen gemaakte heiligdom, een *tegenbeeld* van het ware, maar in de hemel zelf, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons.”²⁵

“Naar de genade van God, die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd en een ander bouwt er op. Maar een ieder zie toe, hoe hij er op bouwt. Want niemand kan een ander *fundament* leggen, dan wat er ligt, dat is Jezus Christus.”²⁶

---

²⁴. Hebr. 10:1.

²⁵. Hebr. 9:24.

²⁶. 1 Kor. 3:10,11.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

“Weet u niet dat uw lichaam de *tempel* is van de Heilige Geest, die in u is, die u van God heeft en dat u niet van uzelf bent?”²⁷

“Jullie zelf worden ook als levende stenen gebouwd een *geestelijk huis*, een *heilig priesterdom*, om geestelijke offeranden te offeren, die aangenaam zijn voor God door Jezus Christus.”²⁸

In deze zeer belangrijke gedeelten geeft de Bijbel zelf een voorbeeld van exegese, namelijk dat wij het O.T.²⁹ in de

---

²⁷. 1 Kor. 6:19.

²⁸. 1 Pet. 2:5.

²⁹. De bijbelse term ‘de wet’ werd vaak gebruikt als een aanduiding voor het gehele O.T.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

eerste plaats *geestelijk* moeten interpreteren (hoewel we ook de letterlijke, historische en profetische betekenissen moeten trachten te begrijpen). De oudtestamentische tempel is een *materieel, letterlijk* evenbeeld van de tempel in het N.T., de Kerk, waar Christus zelf het fundament van is. Christenen zijn levende stenen, geestelijke stenen om zo te zeggen en samen vormen zij een heilig priesterdom dat geestelijke offeranden offert aan God. Alles wat wij doen voor God, door Jezus Christus, is een offerande: aanbidding, gebed, giften en een heilig leven.

Natuurlijk bestaat er verschil in de *waarde* van een offerande, evenals in de tijd van de wet iemand een koe, een lam, of slechts een paar tortelduiven kon offeren. God zoekt hen die Hem aanbidden in *Geest en waarheid* (Joh. 4:23, 24). Daarom moeten wij groeien in ons geestelijk inzicht en van de duidelijkere naar de meer verborgen waarheden voortgaan. (De Bijbel spreekt van de onvervalste melk voor de 'baby's' in Christus en van het vaste voedsel

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

voor de volwassenen; vgl. 1 Pet. 2:2; Heb. 5: 12-14).

Vele bijbeluitleggers hebben precies dat gedaan, door de genade van God en zij hebben op het fundament gebouwd dat voor hen gelegd was. Uit de exegetische voorbeelden, zoals hierboven aangehaald, hebben zij verbazingwekkende conclusies getrokken. Op deze wijze hebben zij ontdekt dat de vier hoofdofferanden in de wet van Mozes, vier verschillende aspecten van het Werk van Christus aan het kruis voorstellen.³⁰ Zij ontdekten vele aanwijzingen in de manier waarop deze offeranden gebracht werden. Het zou teveel zijn voor deze korte verhandeling om dat allemaal uiteen te zetten. Laat het genoeg zijn om de belangrijkste elementen te noemen.

30

Zie bijv. Walter Scott, *Bible Handbook, Old Testament* (Charlotte, N.C.: Books for Christians, 1977), pp. 265 ff.; en F.W. Grant, op. cit. pp. 26 ff.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

De vijf hoofdofferanden kunnen in twee soorten onderscheiden worden: drie gaven een liefelijke reuk voor God en de andere twee niet. De eerste zijn het brand-, spijs- en vredesoffer, de laatste het schuld- en zondoffer. De eerste vertegenwoordigen de evangeliën van Johannes en Lucas en de laatste die van Matthéüs en Marcus.

In Johannes is alles goddelijke volmaaktheid, zo ook in het brandoffer. Alles moest rein en puur zijn, het hoofd, het vet, de ingewanden en de benen (ook wel schenkelen; Lev. 1:8, 9). Deze vier delen schijnen *het verstand, de wil, motieven en wandel* van Christus voor te stellen! Hij gaf het volmaakte voorbeeld van het liefhebben van God met heel je hart, heel je ziel, al je kracht en heel je verstand en je naaste als jezelf. Alles was volmaakt bij Hem. Evenals de delen van het offer letterlijk gewassen werden, zo werd Christus door God de Vader gadeslagen en foutloos bevonden. En zo gaf het brandoffer een aangename reuk voor God, omdat Gods heiligheid volmaakt geëerd werd.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Het vredesoffer stelt typisch de *omgang* voor tussen God en de gelovigen als een resultaat van het offer van Christus.³¹ Want de borst werd door Aäron en zijn zonen gegeten, en die stellen christenen voor die aanbidden. In het evangelie volgens Lucas vinden we het verhaal van de verloren zoon die hersteld wordt en zijn vader terugvindt (Luc. 15). Het gemeste kalf wordt geslacht (beeld van Christus; Zijn wil was zeer ontwikkeld!) en het resultaat is gemeenschap tussen de vader en zijn obstinate zoon (die, tussen haakjes, een type van de heidense naties is; de oudste zoon duidt op de Joden in hun jaloersheid m.b.t. Gods aandacht voor hen die zich buiten Israël bevinden).

Het zondoffer, behalve het vet, moest buiten de legerplaats verbrand worden (Ex. 29:14). Dit duidt op de drie uren van duisternis toen Jezus het uitriep, "Mijn God, Mijn God, waarom heeft U Mij verlaten!"

---

³¹. Verg. 1 Joh. 1:7.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

(Mark. 15: 34). Dit wordt niet vermeld in Lucas en Johannes, waar Christus als een offer met een liefelijke reuk wordt voorgesteld. Hier zijn wij getuigen van die afschuwelijke afwijzing die de Heilige leed, terwijl Hij tot zonde voor ons werd gemaakt.

“Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem.”³²

In het zondoffer zien we dus dat Christus gestraft werd alsof Hij de bron of oorzaak zelf was van de zonde.³³ Het vuur van Gods heilig oordeel moest Hem straffen in deze momenten, zodat wij gerechtigheid van God zouden kunnen worden. Let erop dat Aäron en zijn zonen hun hand op het

---

³². 2 Kor. 5: 21.

³³. Dit is natuurlijk alleen waar voor mensen (verg. Hebr. 2: 16).

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

hoofd van het offer moesten leggen (Ex. 29:10), om zo hun één zijn met het offerdier tot uitdrukking te brengen. Gelovigen moeten hetzelfde doen in het geloof. Christus stierf ook voor ons, ook voor *mij*.

In het schuldoffer zien we Christus die betaalt voor al onze zonden n apart, hier niet dus voor de zondigheid vanaf Adam als een macht in ons leven. Hoe is dit typisch voorgesteld in Matthéüs, het evangelie van de Koning Messias. Wanneer wetten overtreden worden, moeten er boetes betaald worden. En wat ons betreft, Christus betaalde meer dan alleen voor onze zonden.³⁴ Zo moest ook de overtreder er een vijfde deel bovenop doen bij wat hij moest teruggeven (Lev. 5:16).

Het is interessant om te zien dat in Matthéüs Christus "Eli, Eli" roept, maar in

---

34

Christus betaalde voor het hele universum dat onder de macht van Satan kwam (Joh. 1: 29; 1 Joh. 2:2). En op deze basis zal er eens een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zijn.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Marcus "Elohi, Elohi". Men zou kunnen beweren dat dit duidelijk een tegenstrijdigheid is. Marcus zegt één ding en Matthéüs een ander ding. Want het kan niet (waarom niet eigenlijk?) dat Christus de frase herhaalde, eenmaal met 'Eli' en eenmaal met 'Elohi'. Maar wat een struikelblok voor critici wordt—juist omdat zij fouten willen ontdekken—wordt een bron van inwijding en aanbidding voor een aandachtige gelovige. Matthéüs en Marcus, evenals de twee andere evangelisten, worden geleid door de Heilige Geest, die de grote Dirigent is van dit quartet, de Wever van dit kleed met vier kleuren. Wat de betekenis van dit verschil schijnt te zijn (zowel 'Eli' als 'Elohi' betekenen 'mijn God') is een minutieuze nuance. 'Eli' (van אֱלִי) ['Ei'] heeft de bijbetekenis van *macht*, de Machtige en 'Elohi' (van אֱלֹהֵי) ['Eloah']³⁵ duidt

---

35

Grant (op. cit. p. 27) leidt 'Elohi' van 'Elohim' af, maar dit is een fout. Want in dat geval zou de Here 'Elohai' hebben geroepen. N.B. dit is Hebreeuws en niet

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

erop dat God *uniek* is—die geen andere god of godin tolereert—en dat Hij het enige voorwerp van aanbidding is als de enige ware God.³⁶ Nu, de betekenis van 'macht' is duidelijk in harmonie met het karakter van de Koning-Messias en de idee van de unieke en ene waarachtige God wordt gezien in het karakter van de *Dienstknecht-Profeet*, zoals weergegeven in Marcus. We zien, dus, dat de woorden van Christus bevestigd worden (Mat. 5:18) dat niet één jota of één tittel van Zijn Woord voorbij zou gaan. Niet alleen ieder woord is van God gegeven, maar slechts één letter is *met opzet* anders. Zowel Matthéüs als Marcus hadden het bij het rechte eind vanuit geestelijk opzicht, want beide aspecten zijn waar voor de veelkleurige persoonlijkheid

---

Aramees (in het Aramees zou het als 'Elahi' hebben geklonken).

36

R.H.Hakvoort, *Namen van God in het Oude Testament* (Den Haag: Initiaal, 1992), p.69.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

van Christus. En op een letterlijk niveau duiden beide woorden op dezelfde Persoon—'Mijn God'.

Tussen haakjes, deze schreeuw "Mijn God, Mijn God, waarom heeft U Mij verlaten?" is de vervulling van psalm 22, evenals Christus ook wist dat Hij de Schriften moest vervullen toen Hij zei, 'Ik heb dorst' (Joh. 19: 28; zie Ps. 69: 21 [natuurlijk had Hij ook echt dorst!]). Sommige mensen hebben de vermetelheid gehad om te beweren dat deze schreeuw bewijst dat Jezus Zelf geen hoop meer had en aan alles twijfelde. Dit is duidelijk onzin, zo niet godslastering, in het licht van psalm 22; waar—net als in Markus—we Hem als het zondoffer zien. En het is *als zodanig* dat Hij het uitschreewt, om de ernst van dat alles tot uitdrukking te brengen. Hij twijfelde niet aan God of aan Zichzelf. Want in het vierde vers van deze psalm wordt het antwoord op deze hartenkreet gegeven: "Want U bent heilig, oh U die de lofzangen van Israël bewoont." Het was vanwege Gods absolute heiligheid dat Christus een tijd verlaten

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

werd. God, in Zijn goddelijke zuiverheid, kan de zonde niet door de vingers zien en er geen contact mee hebben. Moge God tronen op de lofzangen van de tempel van Zijn 'Israël'!

De Materialen Parallel

De voornaamste bouwmaterialen van de tabernakel waren goud, zilver, koper en hout. De eigenschappen van deze materialen zijn wonderlijke beelden van de verschillende facetten van de Persoon, het leven en werk van Christus. Goud, zilver en koper komen hierin overeen dat ze duurzaam zijn en zuiver.

“De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; alzo is een man naar zijn lof te proeven.”³⁷

---

³⁷. Spr. 27:21.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Maar goud is kostbaarder en zeldzamer dan de andere twee materialen. Het spreekt van de *goddelijkheid* van Christus en benadrukt dat het belangrijk is om Hem te begrijpen. Mensen maken zich druk om goud, proberen vaak alles om er aan te komen en betalen er grote sommen geld voor. Maar geestelijk goud, om zo te zeggen, is nog veel kostbaarder.

“ . . . de beproeving van uw geloof, veel kostbaarder dan die van goud, dat vergankelijk is . . . .”³⁸

“Om uw oren naar wijsheid te doen opmerken; **INDIEN** gij uw hart tot verstandigheid neigt; Ja, zo gij tot het verstand roept, uw stem verheft tot de verstandigheid; **INDIEN** gij haar zoekt als zilver, en naspeurt als verborgen schatten; **DAN** zult gij de vreze des

---

³⁸. 1 Pet. 1:7.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Heeren verstaan, en zult de kennis van God vinden.”³⁹

“Welgelukzalig is de mens, die wijsheid vindt, en de mens, die verstandigheid voortbrengt! Want haar koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en haar inkomst dan het uitgegraven goud. Zij is kostelijker dan robijnen,⁴⁰ en al wat u lusten mag, is met haar niet te vergelijken.”⁴¹

---

³⁹. Spr. 2:2-5.

⁴⁰

Robijnen zijn zeldzamer dan diamanten. De populariteit van diamanten is gebaseerd op een overdreven liefde voor luxe; zo niet in de Bijbel (tenzij dat dit moeilijke woord in het oorspronkelijke Hebreeuws ‘parels’ betekent, zoals sommigen denken, of misschien ‘[rode] koralen’).

⁴¹. Spr. 3:13-15.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Het bezit van geestelijke schatten is boven alles te verkiezen. Het zijn schatten die wij in de hemel vergaren tegenover aardse schatten in een kluis (Mat. 6:21; 19:21!). In de tabernakel werd zeer veel goud gebruikt. Vele dingen werden met goud bedekt of bestonden uit puur goud. Zo behoren ook onze levens rijk aan geestelijk goud te zijn, dat wil zeggen, bewogen te zijn door een innige relatie met Christus en met God de Vader.

Zilver spreekt van de kostbaarheid van de *vrijkoping* door Christus. Hij leed voor onze overtredingen (Jes. 53:5). Jezus werd voor dertig stukken zilver verkocht (Mat. 27:9). De funderingen van de rijkelijk vergulde planken waren van zilver gemaakt (Ex. 26:19). We hebben al gezien dat Christus het fundament is. Echter, velen hebben het zilver weggegooid. Zij spreken minachtend van een 'bloed-religie' en prediken dat men zijn eigen redding moet bewerken, of zelfs dat helemaal niet meer. Voor hen is het fundament een struikelblok geworden. Evenals vele Joden in het O.T.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

van hun eigen geloof afvielen, zo zijn moderne theologen een 'afvallig Israël' geworden.

“. . . zoals geschreven staat: ‘Zie, Ik leg in Sion een steen des aanstoots en een rots der ergernis;’ en ‘een ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.’”⁴²

O, mogen zij zich toch realiseren dat ‘. . . wie op deze steen valt, zal verbrijzeld worden; maar op wie Hij vallen zal, die zal Hij verpletteren’ (Mat. 21:44). Voor gelovigen is Christus de rots van het geloof (Mat. 16:18), maar voor ongelovigen wordt Hij de rots der ergernis (1 Pet. 2:7).

Koper is harder dan goud en werd gebruikt om het hout van het altaar te bedekken. Want het altaar werd gemaakt van het hout van de acaciaboom, zwaar

---

⁴². Rom. 9:33 (aanhaling van Jes. 28:16; het einde is meer een soort parafrase).

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

beslagen met koper. Dit maakt het hout vuurvast. Dit is een beeld van het volmaakte mens-zijn van Christus (hout), dat volmaakt bestand was tegen het *oordeel* van God. 'Hij deed geen zonde' (1 Pet. 2:22); "in Hem was geen zonde" (1 Joh. 3:5); en "Hij kende de zonde niet" (2 Kor. 5:21) [dat wil zeggen dat Hij die niet als een kracht en invloed ervoer; natuurlijk herkende Hij de zonde en zag Hij wat het was. Hij kon zeggen: "Wie overtuigt mij van zonde?"]]. Als het anders geweest was, dan, met alle eerbied, had Christus tot op vandaag nog steeds in het graf gelegen. Maar Hij had de macht om Zijn leven af te leggen en het weer te nemen (Joh. 10:18). Daarom stond Hij op de derde dag weer op, nadat Hij aan het kruis de volle toorn van God had verdragen die over Hem uitgegoten werd.

Hout werd niet alleen gebruikt als een symbool in relatie met koper (oordeel). Apart gezien spreekt het van Zijn *mens-zijn*, het feit dat Hij opgroeide en connecties had met andere mensen. Op weg naar het kruis zei Hij tegen de vrouwen die Hem

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

beweenden, "Want als zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre gebeuren?" (Lu. 23:31).

We hebben nu weer een oudtestamentische parallel gezien van vier beelden en hun tegenbeelden in het N.T. Het is goed om te weten dat de goddelijkheid van Christus niet alleen in Johannes wordt gevonden. Wij vinden dit geestelijke goud ook in de andere evangeliën. Want natuurlijk bevestigen zij elkaar. Maar in het maken van deze gevolgtrekkingen is de toetssteen wat het meest uitgesproken aspect van een evangelie is. Zo vinden we meer goud en 'arendachtigheid' in Johannes dan ergens anders. In de andere evangeliën gebeurt iets dergelijks.

De vraag is of WIJ met goud, zilver en kostbare stenen op dit fundament bouwen. De Israëlieten gaven deze materialen als offeranden (Ex. 35:5). Bieden wij God geestelijke giften aan die werkelijk goud, zilver en kostbare stenen zijn? Of geven wij

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

maar wat hooi en stoppelen? Dat zal verbrand worden wanneer al onze werken beproefd worden voor de rechterstoel van Christus (1 Kor. 3:9-15). Zijn onze levens 'levende offeranden' (Rom. 12:1), die werkelijk de Persoon van Christus weerspiegelen? Of zijn wij als Israël in de dagen van Maleachi, toen het de mensen niet kon schelen wat voor soort offers zij brachten? Velen kwamen zelfs met onvolmaakte offeranden om geld uit te sparen.

“Ja, vervloekt zij de bedrieger, die een mannetje in zijn kudde heeft, en den Heere belooft, en offert, dat verdorven is! Want Ik ben een groot Koning, zegt de Heere der heirscharen, en Mijn Naam is vreselijk onder de heidenen.”⁴³

“Want zo dikwijls gij dit brood eet en de drinkbeker drinkt, verkondigt gij de dood

---

⁴³. Mal. 1:14.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

van de Heer, totdat hij komt. Daarom, wie op een onwaardige wijze het brood eet of de drinkbeker van de Heer drinkt, zal schuldig zijn aan het lichaam en het bloed van de Heer.”⁴⁴

Vele 'theologen' van vandaag de dag wagen het om de minachtende term 'slagersreligie' te gebruiken. Zij reduceren de dood van Christus tot het niveau van een dier, letterlijk. Laten zij gewaarschuwd zijn, want zij brengen een vloek over zichzelf.

“Maar laat een mens⁴⁵ zichzelf beproeven en zo eten van het brood en drinken van de drinkbeker. Want wie eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf

---

⁴⁴. 1 Kor. 11: 26, 27.

⁴⁵

Het Grieks heeft hier ‘anthropos’, dat wil zeggen een ‘mens’, een ‘persoon’.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

een oordeel, als hij niet onderscheidt het lichaam [van de Heer].”⁴⁶

Een andere mogelijkheid is dat wij zijn als Israël ten tijde van de koningen, toen velen van hen offeranden brachten aan vreemde goden. Zulke mensen hebben voor zichzelf andere goden gekozen. Deze goden kunnen mooi zijn, uit hout gesneden, of zelfs geslagen uit puur goud of zilver. Maar zij zijn *vreemde* goden en de aanbidders ervan verwijderen zich van de ware God; zodat Hij hun zal zeggen in de dag van het oordeel:

“En dan zal Ik openlijk tot hen zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, werkers van de wetteloosheid!”⁴⁷

---

⁴⁶. 1 Kor. 11: 28, 29.

⁴⁷. Mat. 7: 23.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

De Bedekkingen Parallel

De tabernakel had vier verschillende bedekkingen en deze dienden als dak (Ex. 36:8-19). De buitenste bestond uit de huiden van dassen of eventueel van zeehonden, de tweede van rood geverfde ramsvellen, de derde van geitenhaar en de vierde en binnenste van fijn linnen.

Zeekoevellen zijn stug en dienen uitstekend voor bescherming tegen weersinvloeden. Echter, ze zijn ook lelijk.

“. . . Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht, en de onwaardigste onder de mensen, een Man van smarten, en verzocht in krankheid; en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht. Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

gedragen . . . Maar Hij is om onze overtredingen verwond . . . en door Zijn striemen is ons genezing geworden.”⁴⁸

De Joden wensten het Koninkrijk *stante pede*. Zij verwachtten niet een Messias die zou lijden en sterven. Zelfs de discipelen begrepen dit niet, hoewel Christus het hun had gezegd bij verschillende gelegenheden. Slechts één persoon in de hele wereld, een vrouw, begreep het—Maria, de zuster van Martha. Moge de Kerk toch meer zijn zoals zij en ook de kostbaarste balsem opofferen in dankbaarheid voor Zijn dood (Joh. 12:1-8).

“Van toen af trokken zich velen van Zijn discipelen terug en wandelden niet meer met Hem.”⁴⁹

---

⁴⁸. Jes. 53:2-5.

⁴⁹. Joh. 6:66.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Vele mensen hebben wel interesse in Jezus als een leraar van moraal, een wijze, of zelfs als een soort vrijheidsstrijder of revolutionair. Maar de echte Christus is onaantrekkelijk voor hen, net als de zeekoevellen; evenals Marcus Hem uitbeeldt als de gehoorzame Dienstknecht. Zij willen geen Redder die voor hun zonden moest sterven. Zij verwerpen Hem als zodanig ten enenmale. Laat hen gewaarschuwd zijn vanwege het volgende:

“En ik zag de hemel geopend, en zie een wit paard, en die daarop zit, heet Getrouw en Waarachtig, en hij oordeelt en voert oorlog in gerechtigheid. En Zijn ogen waren als een vuurvlam en op Zijn hoofd waren vele diadémen en Hij had een geschreven naam, die niemand kent dan Hij zelf. En Hij was bekleed met een kled in bloed gedoopt, en Zijn naam wordt genoemd: het Woord van God. En de legerscharen die in de hemel zijn, volgden Hem op witte paarden, bekleed

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

met wit, rein, fijn linnen. En uit Zijn mond kwam een scherp, tweesnijdend zwaard, opdat Hij daarmee de volken slaan zou. En hij zal hen hoeden met een ijzeren roede en Hij treedt de wijnpersbak van de wijn der grimmigheid van de toorn van God, de Almachtige. En Hij heeft op Zijn kleed en op zijn heup een naam geschreven: **Koning der koningen en Heer der heren.**⁵⁰

Hij die Zichzelf vernederde, evenals Jozef, zelfs tot in de dood en wel de dood van het kruis, is verheven boven iedere naam, zodat 'alle tong zou belijden, dat Jezus Christus Heer is, tot heerlijkheid van God, de Vader' (Fil. 2:11). Christus zal terugkomen als de Koning. Sinds Zijn hemelvaart zit Hij aan de rechterhand van God, maar Hij zal terugkomen om, als Rechter van de

---

⁵⁰. Op. 19:11-16.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

levenden de 'bokken van de schapen te scheiden' (Mat. 25:32).

De kleur van de tweede bedekking, als een beeld van bloed, duidt op een ernstig oordeel. Christus is de Koning, maar in Zijn erbarmen en genade geeft Hij de wereld een lange tijd om zich tot God te bekeren. Maar een koning kan niet altijd geduldig zijn—Christus ook niet.

De derde bedekking bestond uit geitenhaar. Volgens Ridout⁵¹ was het kledingstuk van geitenhaar waarschijnlijk hetzelfde als wat in het Engels "sackcloth" genoemd werd. Het was zwart(achtig) en werd gebruikt door rouwklagers. Vandaar de uitdrukking 'zich bekeren in zak en as' (Mat. 11:21). Christus, die de Zoon des mensen is, was volmaakt humaan en goddelijk menslievend. En daarom was Hij ook een rouwklager die in ware afzondering leefde van het kwaad en diep medelijden had met

---

⁵¹. Samuel Ridout, op. cit. p.96.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

alle mensen. Zij zijn het werk van Zijn hand; Hij heeft ze lief, volmaakt lief.

En tenslotte hebben we de bedekking van fijn linnen. Het had de afbeeldingen van cherubs, gemaakt van scharlaken, rood en blauw purper. Wanneer een gelovige eenmaal is ingewijd, na de eerste moeilijkheden van het Christen-zijn te hebben ondergaan: van het afleggen van de oude mens, de oude natuur; dan is hij of zij pas echt bekwaam om een priester of priesteres te zijn *binnenin* de tabernakel. Daar schittert het goud rondom en weerkaatst het licht van de kandelaar. Aan de binnenkant kon men pas dit wonderbaarlijk gewezen kleed bewonderen. Mensen aan de buitenkant kunnen de heerlijkheden van Christus niet aanschouwen. Zij hebben allerlei gedachten en ideeën, de ene nog verkeerder dan de andere. Maar aan de *binnenkant* kunnen zij gezien worden. Echter, wie wil de materialistische wereld opofferen, om die andere wereld te winnen die veel kostbaarder is, namelijk die uit ware

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

spiritualiteit bestaat? Het betekent niet dat wij kluizenaars moeten worden die alle bezit afzweren. Wat vereist wordt, is berouw, geloof en afzondering. Niet krokodillentranen over onze fouten, maar levend geloof en een heilige wandel worden door God gevraagd. Wie is bereid om door te dringen in het hart van het christendom, om naar de wonderbaarlijke heerlijkheden van Christus te speuren? Laat hen deze geestelijke tempel binnengaan. Laat hen aandachtig de werken van vrome bijbeluitleggers lezen, christenen die *de* Naam waardig zijn.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

SLOTWOORD

Wanneer we de Schriften hebben onderzocht en het goud, het zilver en de kostbare edelstenen hebben ontdekt—schatten in de hemel—wordt ons geloof dan niet gesterkt, evenals van Christus' discipelen toen zij getuigen waren geweest van het water dat Hij in wijn veranderde (Joh.2:11)?⁵² Want de goddelijke inspiratie wordt echt bewezen door analyses zoals deze gemaakt zijn door de schrijvers die wij in deze studie hebben aangehaald. Want dit soort harmonie kan door de hele bijbel heen gevonden worden. Geen enkele groep van mensen zou ooit zo'n harmonieus meesterwerk hebben kunnen samenstellen.

52

In de bijbel is water, vooral 'levend' of 'stromend' water, meestal een beeld van de werkzaamheid van de Heilige Geest in het toepassen van Gods Woord op onze harten. Het resultaat is vreugde en het eindresultaat eeuwige vreugde—vaak voorgesteld door wijn.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Er zou veel te veel zijn om rekening mee te houden, veel te veel om over te debatteren. Wanneer gelovigen de wonderen van de inspiratie mogen zien, dan wordt hun geloof meer in Christus geworteld.

Maar critici, omdat ze vleeselijk zijn in plaats van geestelijk, kunnen de dingen van de Geest niet verstaan (1 Kor. 2:14; Gal. 5:17). Zij falen niet alleen om een echt geestelijk niveau te bereiken, zij kunnen niet eens de uiterlijke heerlijkheden van Christus accepteren; de onderscheiden karakters zoals voorgesteld door de schrijvers van de vier evangeliën. Velen van hen houden zich druk bezig met vragen als in hoeverre Matthéüs van Marcus geleend zou hebben; maar zij realiseren zich niet dat de evangeliën te belangrijk zijn voor alleen maar van elkaar lenen. Een schrijver zou zich er niet aan wagen om aan het origineel te rommelen. Omdat zij of direct ooggetuigen waren en/of omdat zij hun informatie van andere ooggetuigen hadden, hadden ze niet eens de noodzaak om van elkaar te lenen. Gedreven door de Heilige

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Geest jaagden zij ieder hun eigen doel na, alles om de veelvuldige heerlijkheid van Christus uit te dragen. Het resultaat is niet een hopeloze kluwen tegenstrijdigheden, maar een wonderbaarlijke harmonie.

Kan er enige twijfel zijn over Christus' zondeloos mens zijn en Zijn absolute Godheid? Niet voor hen die de bijbel aanschouwd hebben door het vergrootglas van de Geest. Voor hen zijn de evangeliën en inderdaad de gehele bijbel als het uitzonderlijke kleed van Christus (Joh. 19:23), geweven van de top tot aan de onderkant als één geheel, zonder een zoom voor de schering en inslag; de draden gingen rond en rond in volmaakte arbeidskunst. En slechts als één draadje ontrafeld zou worden, zou uiteindelijk het gehele weefsel—omdat het uniek was, gemaakt van zijn diverse samenstellende delen—vernietigd worden. Daarom veroorzaakt het ons niet weinig pijn dat sommigen dit weefsel, dit meesterwerk uiteenrafelen en anderen zijn gewoon onverschillig. Want op een dag zullen zij de

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Grote Kunstenaar tegenkomen, Hij die dit Werk ingaf door de Heilige Geest.

“Zo zijn wij dan gezanten voor Christus, alsof God door ons vermaande. Wij bidden voor Christus: Laat u met God verzoenen.”⁵³

“Daarom raad Ik u aan goud van Mij te kopen, beproefd in het vuur, opdat gij rijk wordt; en witte kleren, opdat gij bekleed wordt en de schande van uw naaktheid niet openbaar wordt; en ogenzalf om uw ogen te zalven, opdat gij ziet.”⁵⁴

“En hij die dorst heeft die kome; wie wil, neme het water des levens om niet.”⁵⁵

---

⁵³. 2 Kor. 5:20.

⁵⁴. Op. 3:18.

⁵⁵. Op. 22:17b.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

“Koop de waarheid, en verkoop ze niet, en wijsheid, en tucht en verstand.”⁵⁶

“O alle gij dorstigen! Komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!”⁵⁷

---

⁵⁶. Spr. 23:23.

⁵⁷. Jes. 55:1.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

AANHANGSEL

Dit schema toont de ingewikkelde relatie van beeld en tegenbeeld en de individuele verschillen, of overeenkomsten, tussen de beelden.

Cherubs (Ex.36:8; Ez.1)	Leeuw (Majesteit; Spr.30:29-31)	Os (IJver; Spr.7:22;14:4; Jer. 11:19)	Man (Menselijkheid; Spr.3:4; 20:7)	Arend Hemels; E x . 1 9 : 4 ; Deut.32:11, Spr.30:19)
O.T. profete N.T.ve rvull.	Jer.23:5 KONING Matt.2:2	Zach.3:18 DIENSTKNECHT ZOON DES M. Mark.15:3-5	Zach.6:12 LUCAS Luc. 2:52	Jes.9:6 ZOON V.GOD Joh.1:1 (verg.Hand.8: 32:35)
Aartsvaders	Jozef (Koning) Gen.41:41-44	Jakob (Dienstkn.) Gen. 29	Izaäk (Zoonschap) Gen.22:24	Abraham (Gelovige) Gen. 15:6
Kleuren (Ex.36:8)	Scharlaken (Koninklijk) Matt.27:28	Purper (Verheerlijden) Mark.15:17	Wit (Rechtvaardig) Luc.23:11;	Blauw (purper) (Hemels) Op.19:8Joh.19:2
Offers	Schuldoffer (Herstel) Lev.5:16	Zondoffer (Verzoening) Ex.29:10	Vredesoffer (Gemeenschap) Num.18:18	Brandoffer (Volmaaktheid) Lev.1:3
Materialen (Ex.35:5)	Koper (Oordeel) Op.1:15	Zilver (Loskoping) Matt.27:9	Hout (Menselijkheid) Luc.23:31	Goud (Godheid) Matt.2:11
Bedekking (Ex.36:8-19)	Ramsvellen (Oordeel) Op.19:13	Zeekoevellen (Onaanzienlijke Bescherming) Fil.2:7,8	Geitenhaar (Afzondering en Rouw) Luc.4:1	Fijn linnen (Heerlijkheden Inwijding) Joh.17:5, 8-10.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

BIBLIOGRAFIE

Naslagwerken

Statenvertaling, Leeuwarden: A. Jongbloed, [g.d.]

Het Nieuwe Testament (Voorhoeve Vertaling), 4de druk, Apeldoorn: H. Medema, 1966.

Nestle-Aland, *Greek N.T.*, London: United Bible Societies, 1963.

British & Foreign Bible Society's *Hebrew O.T.* with King James Translation, London: [g.n.][g.d.]

Ben-Jehuda's Pocket Dictionary, *English-Hebrew, Hebrew-English*, [g.p.][g.n.][g.d.]

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Boeken

Bellett, J.G. *The Evangelists*, Oak Park, Ill.: Bible Truth Publishers, [g.d.]

Bellett, J.G. *The Patriarchs*, Oak Park, Ill.: Bible Truth Publishers, [g.d.]

Chadwick, Henry. *The Early Church*, New York: Penguin Books, 1983.

Grant, F.W. *The Numerical Bible, Matthew to John*, Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, Inc., 1974.

Knapp, C. *Joseph, a Fruitful Bough*, Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, Inc., [g.d.]

Pressland, E.C. *Foreshadows*, Hong Kong: Christian Book Room, [g.d.]

Ridout, S. *Lectures on the Tabernacle*, New York: Loizeaux Brothers, 1973.

DRIEMAAL CHRISTOLOGIE

Scott, Walter. *Bible Handbook, Old Testament*, Charlotte, N.C.: Books for Christians, 1977.

Scott, Walter. *Bible Handbook, New Testament*, Charlotte, N.C.: Books for Christians, 1977.

Soltau, Henry W. *The Tabernacle*, Harrisburg, Pa.: Christian Publications Inc., 1965.

[Zie ook: <http://www.is888.nl>]

